

Eesti Ornitoloogiaühing Estonian Ornithological Society

Pr Ülle Rajasalu
Maavanem
Harju Maavalitsus
info@mv.harju.ee

Teie

Meie 30.09.2013 nr LIK-13/6

Hr Tiit Leier
Maavanem
Rapla Maavalitsus
info@rapla.maavalitsus.ee

Hr Andres Metsoja
Maavanem
Pärnu Maavalitsus
mv@mv.parnu.ee

Eesti Ornitoloogiaühingu seisukoht Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu osas

Lugupeetud maavanemad

Eesti Ornitoloogiaühingu (EOÜ) linnukaitsekomisjon tutvus Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi eelnõuga ja esitab alljärgnevalt EOÜ seisukoha.

KSH programmi pt 4.3 Täiendavad uuringud sätestab, et „võttes aluseks määratletud kriteeriume, nende mõju ulatust ja mõju olemust, samuti problemaatiliste alade analüüsi tulemusi, määratletakse täiendavate uuringute vajadus ja viiakse läbi uuringud eelnevalt koostatud ja läbiviidud meetodika alusel. Uuringute meetodika kooskõlastatakse Tellijaga ja vajadusel akadeemilise nõukojaga. Uuringud viiakse läbi KMH täpsusastmes“.

EOÜ peab akadeemilise nõukoja moodustamist heaks ja vajalikuks lahenduseks. Ometi on see vaid asendus- ja hädameede olukorras, kus projekti ajakava ei võimalda planeerimist ja mõjude hindamist soovitava põhjalikkusega läbi viia.

Kogu KSH ajakava on üles ehitatud nii, et peamine osa tööst tehakse olemasolevaid andmeid kasutades ning nende alusel liikide ja elupaikade levikut modelleerides. Võimalike välitööde ajaks on kavandatud vaid pool vegetatsiooniperioodi. Eelanalüüsi käigus on kaardistatud küll võimalikud konfliktid piirkonnad ja antud eelhindang, missuguseid teemasid tuleb käsitleda, kuid eeltöö on ebapiisav. Enamasti on vajaliku tegevusena toodud „botaaniline ja zooloogiline ülevaatus“, vahel ka konkreetsemalt „hindang elupaikade sidususele“ või „zooloogiline ja botaaniline inventuur“.

1. EOÜ on seisukohal, et täiendavate uuringute läbiviimine on niivõrd oluline, et määratlemata nende täpsemad teemasid ning ajalist ja ruumilist ulatust juba KSH programmis, on suur oht kogu planeerimis- ja KSH/KMH protsessi takerdumiseks. Præguses etapis uuringute vajaduse selgeks tegemata jätmine tähendab pealiskaudset ja ebapiisavat ettevalmistustööd. EOÜ hinnangul peavad näit linnustiku teema eeluuringud juba enne KSH programmi kinnitamist olema kindlaks määratud järgmises täpsusastmes: (1) Kotkaste ja must-toonekure pesitsusterritooriumide kaardistamine ja pesade otsimine 2 km raadiuses Rail Baltic (RB) trassi alternatiividest; lisada GIS kiht potentsiaalselt sobivate elupaikadega; kestvus 1 aasta, vastutav isik / ---/; (2) kaitsekorralduslikult oluliste rähniliikide pesitsusterritooriumide kaardistamine 1 km raadiuses RB trassialternatiivide vanametsaaladel, kus viimase viie aasta jooksul ei ole rähnide kaardistamist toimunud – kestvus 1 pesitsusperiood, vastutav isik /---/. (3) metsisemängude suuruse ja asukoha määramine 3 km raadiuses RB trassialternatiividest (lisa GIS kiht teadaolevate ja elupaigatüübilt sobivate aladega); kestvus vähemalt 1 pesitsusperiood enne KSH/KMH aruande koostamist; vastutav isik /---/. (4) teiste kaitsekorralduslikult oluliste metsakanaliste inventuur 2 km (teder) või 1 km (laanepüü) raadiuses RB trassialternatiividest (lisa GIS kiht teadaolevate ja elupaigatüübilt sobivate aladega); kestvus vähemalt 1 pesitsusperiood enne KSH/KMH aruande koostamist; vastutav isik /---/. Jne.

2. KeHJS § 36 lg 2 p 2 sätestab, et KSH programm selgitab ja nimetab strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkuse ja võimaliku mõju Natura 2000 võrgustiku alale. EOÜ hinnangul on võimalikke mõjusid püütud küll nimetada, kuid mõjude eelanalüüs, st selgitused, sisuliselt puuduvad.

3. EOÜ hinnangul on vähemalt Pärnumaa osas RB trassialternatiive valikusse jäänud liiga vähe. Ehkki Natura 2000 linnualade ja teiste kaitstavate alade läbimist on püütud vältida, on mitmes Pärnumaa piirkonnas ja ka teistes maakondades ette näha tõsiseid vastuolusid kaitsekorralduslikult oluliste liikide elupaikade (näit metsise püsielupaigad) või Natura 2000 aladeks sobivate, kuid võrgustikku veel esitamata alade (varialade) soodsa seisundi säilitamisega.

4. Programmi eelnõu kohaselt kasutatakse hindamiseks Saaty meetodit. EOÜ teeb ettepaneku KSH programmis meetodit ja selle piiranguid kirjeldada. Vaatamata sellele, et Saaty meetodit on soovitatud KMH-KSH käsiraamatutes, on tegu matemaatilise meetodiga, millel on teatud piirangud.

Vaid nende täitmisel meetod „töötab“, st annab usaldusväärseid tulemusi. EOÜ väidab, et Eestis ei ole seni meetodi piirangutega arvestatud ning selle alusel koostatud hinnangud on erandita vigased.

5. KSH programmi eelnõu avalikustamine lõpeb 30.09.2013. Samas on planeeringute lähteseisukohtade tutvustamise koosolekud omavalitsustes alles alanud. Leiame, et paljud inimesed saavad kavandatavast tegevusest lähemalt aimu alles koosolekutel, kuid siis ei ole neil enam võimalik esitada ettepanekuid KSH programmi täiendamiseks. EOÜ teeb ettepaneku pikendada KSH programmi avalikku väljapanekut nii, et programmi osas seisukohtade esitamine oleks võimalik veel nädala jooksul peale viimast omavalitsuses toimunud koosolekut.

6. EOÜ teeb ettepaneku avalikustada RB trassi alternatiivid ka Maa-ameti geoportaalil ning teha RB kodulehel kättesaadavaks trassi GIS-kihid. Erineva lahutusega pdf-dokumendid, mis seni allalaetavad, aitavad vaid piiratud ulatuses kaasa kohalike elanike ja teiste huvirühmade võimalustele oma arvamust avaldada.

EOÜ rõhutab, et Rail Baltic on nii riiklikult kui piiriülevalt väga tähtis taristu, kuid nii suurel taristul on ka suured keskkonnamõjud, ja neid tuleb kavandamisel korralikult arvestada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Kalamees
Direktor

Koopia:

Keskkonnaamet, info@keskkonnaamet.ee

OÜ Hendrikson & Ko, hendrikson@hendrikson.ee

Veljo Volke
56157088
Veljo.Volke@eoy.ee